СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 33. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 10-го лютого. VOL. XLV. No. 33. Jersey City, N. J., Wednesday, February 10, 1937. THREE CENTS

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРИЗНАЄ АВТОМОБІЛЬНИЙ СТРАЙК

ВНЩИНГТОН.—Американська Федерація Праці видала публичну заяву, в котрій признає страйк автомобільних робітників, не зважаючи на це, що цей страйк зорганізував противний їй Комітет для Промислової Організації.

Уряд Американської Федерації Праці повідомив юнію „Юнайтид Автомобіл Воркерс оф Америка", що Федерація стоїть за страйк, але домагається признання при переговорах фахових юній, зорганізованих при Федерації Праці.

Переговори між представниками юнії страйкуючих автомобільних робітників і представниками Ґенеральної Моторової Корпорації, що почалися в Дітройті в понеділок вечером, протягнулися до пізної ночі.

Вони не дали ніякого позитивного висліду, але їх не зірвано. Мають їх вести далі у вівторок. Обі сторони подали до публичного відома своє становище.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТОВОГО СУДОВОГО ПРОЄКТУ РОСТЕ.

ВАШИНГТОН. — Опозиція проти проекту судової реформи, піднесеного в посланю президента до конгресу, зросла до таких розмірів, що прихильники президента радять уже йому згодитися на якийсь компроміс, наприклад, на резиґнацію двох-трьох членів найвищого суду Злучених Держав та закинення пляну реформи суду.

Проти проєкту судової реформи виступив публично сенатор Джансон, що від довшого часу займав у боротьбі між ґрупою президента і його противниками невтральне становище.

СУД МАЄ ВИРІШИТИ ВАЖНІ РОБІТНИЧІ ПИТАННЯ.

ВАШИНГТОН.—Перед трибуналом найвищого суду Злучених Держав почався в понеділок розправа над спором між Вірджінською Залізничою Компанією й одною робітничою юнією, що належить до Американської Федерації Праці. У справі йде за те, чи робітничі постанови закону про „новий розділ" годяться з постановами конституції.

Є це перша того роду справа, що має бути в короткім часі розглянена найвищим судом. Через те вона викликала велике зацікавлення публики, що проявилося приявністю багатьох людей на розправі.

ХРЕБЕТ ПОВЕНИ ВЖЕ ПЕРЕЙШОВ МЕМФИС.

МЕМФИС (Тенесі). — Хребет повени на ріці Місісіпі минув це місто в неділю вечером. Сильний вітер пер води ріки на вал, що викликало страх серед населення. Одначе вал видержав напір і вітруга не зробила більшої шкоди.

Місто Луисвил у стейті Кентокі вже почало відкопуватися з намулу, нанесеного повінню. Місцева газета „Таймс" обчисляє, що місто втратило через грабіжі підчас повени коло міліон долярів.

РОЗПРАВА ПРОТИ СЕНЗАЦІЙНОЇ ШАЙКИ ОБМАНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Перед місцевим федеральним судом почалася розправа проти 20 осіб, обвинувачених за обманювання публики при помочі ріжних фальшивих підприємств. На чолі обвинувачених стоїть Волес Гарленд, бувший студент Ейльського університету, що покінчив студії з відзначенням. Прокураторія закидує ґрупі, що вона натягнула американську публику на 3 мілiони долярів. Між іншими жертвою впав Ервинґ Фишер, професор господарства в університеті, котрий утратив 150 тисяч долярів.

УБИВНИК ПЕРЕД СУДОМ.

НЮ ЙОРК. — Перед стейтовим судом у Лонг Айленді почалася розправа проти 33-літнього мурина, обвинуваченого за вбивство пані Марії Гаріети Кейс дня 11-го січня цього року.

Через те, що справа широко відома, першого дня судової вдалося тільки скласти лаву присяжних суддів.

Прокураторія стоїть на становищі, що Ґрін убив паню Кейс підчас грабіжу.

„СИДЯЧИЙ" СТРАЙК У ШПИТАЛІ.

БРУКЛИН (Ню Йорк).—97 шпитальних послугачів і послугачок в Ізраел Зайон Госпиталі вийшли в понеділок на „сидячий" страйк. Вони далі обходили хорих, але не сповняли ніякої служби супроти лікарів і лікарок.

Робітники домагалися вищої заплати. Заряд шпиталю спершу заявив, що він не буде говорити з ніякою комуністичною ані юнійною партією, але потім говорив з представниками страйкарів і згодився на конференцію, що має полагодити домагання.

СОВЕТСЬКІ ВЧЕНІ ВТІКАЮТЬ ДО АМЕРИКИ.

В советській „Правді" появилася стаття академіка Комарова, який повідомляє, що два члени московської академії наук, Чічібабін і Іпатієв, виїхали до Злучених Держав Америки і рішили більше не вертатися до Советів. Чічібабін є визначним хеміком і був останніми часами директором лябораторії в ділянці дослідів і синтези ростинних і звіринних продуктів. Як пише Комаров, він приняв посаду в приватній американській фірмі й у відповідь на намову до повороту вислав до московської академії письмо, з якого виходить, що він забрав зі собою праці з ділянки оборонної хемії, а на випадок війни це може Советам сильно пошкодити. Другий академік, Іпатієв, є теж спеціялістом хеміком, що досліджує хемічні процеси, які повстають при високім тисненні. Він був теж управителем хемічної лябораторії й займав визначне становище серед советських хеміків. Він теж заявив, що волить Америку ніж Совети, які не дають сприятливих умовин індивідуальної наукової праці. Советський уряд рішив скреслити обох з членів академії.

НЕВДАЧІ „КАРПАТОРУССКОГО ТЕАТРУ" В КОШИЦЯХ.

Приїзд „Краевого Карпаторусского Театру" до Кошиць попередила величезна й шумна реклама. Одначе виступи цього театру покінчились у Кошицях, подібно як і в ріжних місцевостях Закарпаття, повною невдачею. На першій виставі „Мариці" було всього 139 осіб. Щоб підтримати на дусі безталанних акторів, усі місця в льожах заняли члени кошицького хору „Ферстер". Друга вистава відбулась майже при порожній салі. Колиб не те, що „Карпаторусский Театр" має величезні субвенції, не булоб навіть чим заплатити електричного світла. Сякийтакий успіх мала третя вистава і притягнула трохи глядачів, але тільки тому, що в програмі були такі українські танці, як: гопак, аркан, гагілка і гречаники та що між державними урядовцями насилу розіпхали білети за пів ціни.

Головна причина всіх невдач цього театру — це дивовижня тарабарщина, що в ній грають усі вистави. (Театр має бути промотором т. в. „третього направлення" на Закарпатті).

МУЖЧИН БАГАТО БІЛЬШЕ НЕВРАЖЛИВИХ НА БАРВИ.

Хоч у буденному житті куди більше мужчин, які носять окуляри, статистичні досліди виказують, що між мужчинами і жінками нема ніякої ріжниці щодо гостроти зору. Тільки жінки нерадо признаються до хиби зору: не хочуть носити окулярів, які опоганюють їх вид.

Зате досліди виказали, що коли пересічно на 25 мужчин є один т. зв. „фарбенблінд", значить невражливий на ріжниці барв, то щойно на 250 жінок припадає одна з такою хибою. Це явище пояснює також у великій мірі замилування жіночої моди до ріжних барвистих матеріялів. Мужчини куди слабше реаґують на живі кольори.

ВИЇЗД ФІНСЬКОГО МІНІСТРА ДО МОСКВИ.

До Москви приїхав фінський міністер закордонних справ, Рудольф Гольсті. Московські власти приняли його дуже врочисто. Ціллю поїздки фінського міністра до Москви є те, щоб трохи зладнити те політичне напруження, що існує між Финляндією і Советами. В останніх місяцях советська преса гостро атакувала Фінляндію за те, що вона є в союзі з Московщиною і що остання плянує там зробити випадову базу на Совети.

ЗЯТЬ УБИВ ТЕСТЯ.

У Винниках, коло Львова, в мешканні робітника Петра Прийми підчас сварки між ним і його зятем К. Салдаком Салдак ударив Прийму деревляним валком по голові й убив на місці. На вістку про смерть Прийми перед його домом зібралася товпа, що розійшлася аж по інтервенції поліції.

ЗА ВБИВСТВО.

В тернопільськім окружнім суді відбулася розправа проти Стефана Болібжуха й І. Хоми за вбивство Василя Стельмаха в часі бійки в Мазурівці, пов. Копичинці. Першого засуджено на три роки вязниці, другого на один рік вязниці з припиненням кари на три роки.

ЗГОРІЛО ПЯТЬ ОСІБ.

В селі Раба, ліського повіту, згоріла загорода солтиса Михайла Волковського з живим інвентарем. У вогні знайшли смерть четверо дітей у віці 3—14 літ і одна старушка невідомого назвиська.

ІТАЛИЙСЬКА МОДА.

Мусоліні приняв на послуханні начальників уряду італійської моди, що звсували йому вислід своєї праці. Іль дуче висловив своє вдоволення з тих успіхів і признання італійським жінкам, які під патронатом королевої причинилися до розвитку оригінальної італійської моди та до унезалежнення італійського конфекційного промислу від заграниці. Мусоліні уповажнив уряд зорганізувати в Торіні міжнародню жіночу й мужеську виставу, на якій італійський конфекційний промисл предложить заграниці свій доробок.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НАРОДІВ.

Як повідомляють з Дамаску, сирійський уряд для управильнення справи Санджаку Александретти рішив перевести вміну населення. 150,000 сирійців з Туреччини мають переселити до Санджаку, а зате 80,000 турків із Санджаку перейдуть до Туреччини.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" ФІЛЬМОЮ.

В лютім 1937 р. виїде у кубанські степи ґрупа артистів київської опери і балету, де ставитиме для фільми відому оперету „Запорожець за Дунаєм". Знавці висловлюються, що оперета надається дуже добре для екранізації.

ПОТРІЙНЕ ВБИВСТВО З ЗАЗДРОЩІВ.

Дж. Лангер, 68-літній купець у Санта Барбара, Каліфорнія, вдерся в неділю рано до дому 63-літнього Людвика Мація і вистрілом з револьвера вбив Мація й свою 43-літню жінку, що покинула свого чоловіка й жила з Мацієм. Потім Лянгер поїхав до дому, закликав адвоката й подиктував йому свій тестамент, котрий закінчив словами: „Я вбив жінку і її любовника, а тепер я вбю себе". Переконування адвоката не помогли; як покликана адвокатом поліція застукала в двері, Лангер випалив собі в висок.

ПРОТИ ДЕМОРАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ.

Шкільна реформа в Польщі відбилася фатально на поведенні молоді, мужеської та жіночої, усіх шкіл, вселюдних, середніх і рівнорядних, що волочаться у шкільних одностроях по вулицях міста, в парках і публичних місцях. Хлопці зачіпають жінки, особливо дівчата, вичікують на них під жіночими школами, увихаються по ресторанах і шинках, грають в білярд і т. п. З огляду на всі ті прояви деморалізації серед молодого покоління, головний комендант держ. поліції ген. Кордіян-Заморський видав до підчинених органів спеціяльний приказ, щоб заопікуватися спеціяльно шкільною молоддю. Всі поліційні органи мають звертати пильну увагу на шкільну молодь на вулицях і в публичних місцях та про всі вибрики повідомляти шкільну владу. Крім того мають обовязок контролювати всі зобавові льокалі і ґастрономічні заведення та леґітимувати шкільну молодь, яка там знаходиться в часі шкільних занять. Наказано теж обсервувати місця продажу тютюну і часописів, де продають часто всяку порнографію, а навіть заборонені наркотики, і винувата тягнути до відповідальности. Супроти власників шинків, що розпоюють шкільну молодь, слід стосувати безоглядно приписи закону.

ВЕЛИЧЕЗНІ ЗАЛІЗНИЧІ ЗЛОВЖИВАННЯ.

На терені залізничої дирекції в Катовицях викрито величезні зловживання, що сягають 250 тисяч зл. Спершу арештовано начальника стації в Імеліні, Леона Ульриха, що спроневірив більші суми. Ульрих утік до Німеччини. Опісля арештовано 8 інших осіб, м. і. касієра стації в Імеліні Яна Гоя, Павла Суботу, Августина Зубера, Яна Зубера, бувшого начальника стації в Ліпю, Рока, та залізничого урядовця Бенша. Ошуканства тревали два роки.

ДРОВОРУБ СПІВАКОМ.

Перед мікрофоном мінхенської радіостації виступив недавно Леонард Шмід, дроворуб із Весобруну, в Баварії, що розпоряджає феноменально гарним голосом теноровим. Він осягнув такий успіх, що дирекція радіостації зробила з ним з місця контракт на 6 літ, беручи на себе кошти вишколювання його голосу.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ АРЕШТИ В УКРАЇНІ

КИЇВ. — Чистка, яку з гарячковим переляком переводять агенти ҐПУ таки в рядах самих комуністів, захопила всі советські території. В Киеві арештовано 300 осіб, у цьому числі кілька жінок, у звязку з викриттям заговору на життя Постишева. Є чутки, що Сталін не є задоволений з „темпа" тих арештів і домагається ще енергійніших заходів. Він сам керує цею „чисткою", працюючи у своєму бюрі в Кремлі по 18 годин денно.

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ЗАХОПИЛИ МАЛЯГУ.

МАЛЯҐА. — Після короткого, але бравурного наступу військ ґен. Франка, Маляґа, головний еспанський порт, що знаходиться в руках лівих, піддалася. Ліві загони в переполосі подалися до втечі. Багато з них попали в полон. З них 5,000 знаходяться під арештом революціонерів і вони будуть поставлені під суд за грабіж і насильства, яких допустилися впродовж кількох днів перед упадком Маляґи. Упадок Маляґи деморалізуючо відбився на всіх лівих фронтах. Серед них слідно велику дезерцію.

СОВЄТИ СПИНЮЮТЬ СВОЇ ЕКСПОРТИ ДО НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН. — Вслід за політичним напруженням, яке існує між Німеччиною і Советами, останні перестануть експортувати до Німеччини свої сирівці, які вони обіцяли давати в заміну за німецькі машини. Тепер Німеччина задумує стримати висилку машин. Найважнішим продуктом, що його діставала Німеччина від Советів, була манґанцева руда, якої потрібно до сталевих виробів, у першій мірі для виробу зброї й амуниції. Не менше потрібні для Советів є німецькі машини. Та, видно, Совети побачили, що на дальшу мету вони на тій вимині таки гірше вийдуть, і тому спинили дальший вивіз своїх сирівців.

ДЕ МОЖНА ЗДИБАТИ КРАДЕНІ РІЧИ.

ВАРШАВА. — Тут знайдено при ревізії одного ошуканця славну скрипку Страдиварія, яку минулого року вкрадено в часі концерту славному скрипакові Губерманові, що виступав тоді в Карнеґі Гол, у Ню Йорку. Про крадіж повідомлено поліцію всіх країв. Щойно тепер знайдено ту скрипку в столиці Польщі, Варшаві.

СЕСТРА І ШВАҐЕР ВІДВІДУЮТЬ КНЯЗЯ ВИНДЗОРА.

ВІДЕНЬ. — Бувшого короля Англії, Едварда, тепер князя Виндзора, відвідали його сестра і шваґер. Стріча була дуже сердечна. Відвідини ці були у звязку з матеріяльними клопотами князя, який може собі передтим не уявляв „розкошей" еміґрантського життя. Кажуть, що в останніх місяцях князь Виндзор дуже обережно обходився з ґрішми, купував у склепах мало річей, і то не першорядної якости, як колись, але дешеві. Англійський уряд відмовився дати свому бувшому королеві пенсію. На рятунок королівських матеріяльних клопотів прибула, як звичайно, сестра. Кажуть також, що сестра буде востаннє переконувати свого брата, щоб занехав женячку з панею Симпсоновою.

ГІТЛЕР ВИСИЛАЄ ҐРАТУЛЯЦІЇ ФРАНКОВІ.

САЛЯМАНКА (Еспанія). — Голова німецької держави, Адольф Гітлер, вислав ґен. Франкові бажання успішного закінчення горожанської війни. Телеграма Гітлера була ніби відповіддю на желання ґен. Франка з нагоди закінчення чотиролітнього терміну влади гітлерівської партії в Німеччині. Та при тій нагоді Гітлер висказав кілька теплих слів на адресу ґен. Франка й закінчив заявою, що його боротьба не може закінчитись інакше, тільки побідою для його табору.

В СОВЄТАХ УЖЕ ПОЧИНАЮТЬ ТОРГУВАТИ ЛЮДЬМИ.

ЛЕНІНГРАД. — „Ленінградська Правда" пише: „До директора фабрики ім. Кінґісепа-Заборського прийшла делеґація керманичів кінґісепського району і поставила доволі дивне і несподіване предложення: „Візьміть у нас колгосп Новоленінський. Він не дасть ради з сівбою і жнивами, народу у ньому мало, а ми от віддамо вам його зовсім і за дешеву ціну. В колгоспі є коні, корови, пашня — все те вам пригодиться." — „Дозвольте, каже директор, адже там і люди є, колгоспники! Невже брати враз з людьми?" — „І з людьми. Ім всеодно, де працювати. А вам фабрична сила потрібна в фабричній розгоні" — „І в кабінеті директора вдарили в руки і заключили умову". Так закінчує „Ленінградська Правда" опис події, що говорить сама за себе.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВА „ЧИСТКА"

Від кількох днів Америка засипана відомостями, надсиланими з Берліна, Варшави, чи Лондону, з яких виходить, що в Советах діється щось надзвичайне, що там заноситься на справжній бунт, Вони подають, що останній советський присуд і розстріли викликали велике негодування серед самої провідної комуністичної верстви. Подібне можна читати між рядками і в тих дописах, які надсилають з Москви до американських ґазет самі прихильники Советів, і в яких вони доносять, що в Советах переводять нові масові арешти. А тепер там уже не арештують „кулаків" чи буржуазних контрреволюціонерів, а головно самих партійців, старих випробуваних большевиків, що займають високі урядові позиції, що допомагали будувати соціялістичний рай. Такі арешти переводять тепер по цілій советській землі. А потягають до відповідальности за державну зраду і саботаж сотки чи тисячі тих, що давніше за подібні обвинувачення самі висилали сотки тисяч людей на другий світ.

Советські прислужники намагаються пояснити цю нову „чистку" політичними розходженнями між самими провідними большевицькими головами. Вони роблять з Троцького і його прихильників у Советах якесь страшило. Намагаються звести советську кризу до антаґонізму між Сталіном і Троцьким. А крім цього пускають такі брехні, що большевицькі маси нібито вірні Сталінові й ідуть за ним насліпо, домагаючись дальших масових арештів і розстрілів зрадників-троцькістів. Вони теж твердять, що радіо, ґазети, промови і спритно заанґажована Сталіном остання розправа з провідними большевицькими головами переконали большевицьку молодь про вину і зраду засуджених і розстрілених. Чи так дійсно є, не знаємо. Симпатизуючі зі Сталіном американські кореспонденти кажуть, що так. Хай їм буде так. Але для нас дійсно важним є те, ще керуюча Советами партія цілковито розкладається у власнім нутрі, а це очевидне, коли треба усувати зі становищ найбільш заслужених людей, коли одних з них треба засилати в тюрму чи на Соловки, а інщих розстрілювати. Хтож має тепер заступити їхнє місце? І хто може мати далі довіря в мудрість і силу такої партії, в якій не годен ніхто визнатися, хто має властиво слушність, — партії, в якій провідники себе взаїмно вимордовують? І ось причина того заколоту, який тепер у Советах мусить існувати. Події, які тепер там мають місце, мусять цілком льоґічно й природньо підкопати довіря широких мас до проводу. І це недовіря чим далі, тим більше буде зростати. Чим далі, тим більш варварською ставатиме влада Сталіна. І ніхто, навіть найвірніші большевики, не будуть чутися певними життя, як довго буде у проводі Сталін. Рятунок тут тільки в поваленні цеї влади. І до цього йде.

НА КЛЮЧЕВІЙ ПОЗИЦІЇ

Один з польських часописів („Ґлос Народу") умістив цікаву для нас статтю про західню Волинь, про половину Волині, що по ризькім мирі відійшла до Польщі.

Часопис підходить до цеї землі з етнічно-стратеґічної точки погляду. Західня Волинь у цілім комплексі українських земель, що входять до складу польської держави, займає **ключеву позицію.** Бо положена вона між Галичиною з одної сторони, і Поліссям — з другої. І в цім її „грізний характер" для польського стану посідання. Галичина розвиває національно-українську експанзією на Волинь, а Волинь на українське Полісся. Подаючи одну руку Галичині, другу Поліссю, західня Волинь легко створилаб національно-український бльок, греблю, загату, яку тяжко було би переломити.

На перешкоді створення такого бльоку стоїть і політика Варшави і політика Москви. Перша змагає до здвигнення хінського муру між Львовом і Луцьком. Це так званий сокальський кордон. Дійшло до того, що леґально видані у Львові календарі конфіскують у Ковлі, в Луцьку і в Кремянці. Цілі полиці місцевих книгарень світять пустками, бо на тих полицях лежали ще недавно, — не продані, а сконфіскувані календарі... Українській інтеліґенції на західній Волині (лікарям, адвокатам, кооператорам з Галичини) чинять усякі перешкоди і дошкулювання. „Українські" часописи (колишня „Українська Нива", тепер „Українське Слово") в Луцьку (видавані польською владою) систематично управляють з припорученя видавців нагінку на галичан, копаючи прірву між галузками того самого народу і т. п.

Так копається пропасть між Галичиною і західньою Волинню. Друга пропасть копається між Волинню і Поліссям. А помагає копати ту пропасть Москва. Бо Комінтерн зачислив Полісся до Білої Руси (хоч населення там українське переважно), посилає туди „на роботу" своїх аґентів під проводом КПЗБ (комуністичної партії західньої Білоруси), не України (КПЗУ). Збаламучені аґітаторами наші селяни, хоч і говорять по українськи, то нераз, на запит, називають себе білорусинами... Ясна річ, що видумав цю штуку московський Комінтерн цілком свідомо, щоби припинити українську національну експанзію на Полісся.

„Ґлос Народу" з огляду на складність цілої ситуації радить провадити польонізацію „вміло й обережно", не „нарушуючи людового наріччя", не дуже виступаючи проти рідної мови населення і т. п. Але показується, що ця кампанія таки не йде так, як хотілосяб... Показується, що через „недогляд" Варшави на західній Волині повстала власна українська інтеліґенція, яку треба числити тисячами: є сотки народніх учителів, є лікарі й адвокати, є українські національно свідомі священики. Через ці канали вдирається рідна українська культура й ідея в ширші маси селянства.

А протиділання слабе. Польської автохтонної інтеліґенції брак; та, яка є на західній Волині, все наплинова й урядова. Отже власної незалежної, що виросла з землі, суспільної польської сили, там таки нема. Її щойно творять при помочі осадництва, але і воно йде пиняво: бідна держава, брак гроша...

Мусимо і ми звернути більшу увагу на ту „ключеву позицію", яку займає волинська земля в наших територіях, що тепер входять у склад польської держави. Бо ця ключева позиція, коли занедбаємо уміцняти її, готова обернутися в клин, який розчепить суцільну досі нашу територію на заході на дві частини, не злучені безпосередньо межи собою. Більше цікавитися західньою Волинню, більше присвячувати їй місця в пресі, журитися її справами, відвідувати її, підсилювати інтеліґенцією і пресою. Це одне з „ударних" завдань нашої політики по цей бік ризької лінії.

М-р Б. Галайчук.

ГРУЗІЯ — ПОСЕСТРА УКРАЇНИ.

Між народами, яких нині пригнітає московський чобіт і які у майбутньому разом з нами стануть одним фронтом до визвольної боротьби, на перше місце під культурним і політичним оглядом вибиваються грузини.

Цей невеличкий (2-міліоновий) нарід, що заселює соняшну долину на південь від Кавказу, коло хребта, між українською Кубанню, країною кавказьких верховинців, Азербайжаном та Вірменією, є культурою старший від українців, як зрештою від усіх інших европейських народів за винятком середземноморських. Положена над морем, що його греки прозвали „гостинним" (Понтос Евксейнос), Грузія, подібно як південна Україна на заранні своєї історії, увійшла в орбіту культурних впливів народів передньої Азії, римлян та головно греків. Ще 324 р. грузини приняли Христову віру; мали вони власну автокефальну церкву, доки вона не стала жертвою московського цезаропапізму 1815 р. Високо стоїть грузинське мистецтво, а грузинська література у початках XIII. століття видала архитвори, що їх переложено на багато европейських мов.

Грузинська держава сягає своїми початками старинних віків. Вона переходила ріжні етапи за довгі століття свого існування: то підпадала февдальшому поділові, то знову обєднувалась; то підупадала під ударами сусідів, то підносилася навіть на рівень великодержави. Добрим природнім границям (кавказька і вірменська верховина) завдячує Грузія свою державницько-суцільну історію, хоч положення на порозі Азії наразило Грузію, як і Україну, на руїнницькі наїзди монгольських і тюркських хижаків.

Не можучи оборонятися від двох могутніх музулманських сусідів, Туреччини і Персії, піддався останній грузинський король Юрій XII., як півтора століття раніше Хмельницький, під опіку московського царя (1801). Наслідки російського протекторату були для Грузії не менше прикрі, як колись для України наслідки переяславської угоди. Москалі зліквідували грузинську державність навіть куди скоріше як українську, яка ще довго боронилася ріжними дипл668ьоматичними комбінаціями (союзи з Польщею, Туреччиною та Швецією). Дуже скоро Грузія стала звичайною російською провінцією, і зазнала всіх благодатей російської адміністрації: зліквідовано автономію грузинської церкви, відібрано всі права грузинській мові і т. д. Грузини відповіли кількома повстаннями, на жаль, невдалими.

Шукаючи союзників проти зненавидженого царату, грузинська інтеліґенція в більшости зблизилась до російської лівиці, таксамо як українська; деякі грузинські діячі вибилися навіть на провідні становища у російських соціялістичних партіях. Та загальна ліва орієнтація наразила грузинську суспільність на подібні наслідки, як українську: заабсорбована **супільною** боротьбою **проти царату,** вона занедбала **національну** боротьбу **проти Росії.** Звязані з російськими соціялістами, грузинські політики підчас російської революції довго не могли відважитися на сепарацію від Росії, — навіть довше, як наша Центральна Рада. Кінець кінців „умовини заставили" Грузію, як і Україну, проголосити незалежність, спершу (22. квітня 1918 р.) у складі закавказької федеративної держави, опісля — як окрема республика (26. V. 1918). Загрожена турецьким імперіялізмом, Грузія попросила військової підмоги у Німеччини та ввійшла у близькі економічні взаємини з нею.

Після програної Центральних Держав на Чорне море вплили антантські воєнні ескадри і висадили військові частини, що мали вести протибольшевицьку інтервенцію. Грузія знайшлась тоді у кращому положенні як Україна: до її побережжя причалили не русофільські французи — повні іґноранти щодо політично-національних відносин у східній Европі, лише куди розумніші анґлійці. Вони розмірно скоро оцінили державно-творчі здібности грузинів та ввійшли у добрі взаємини з їхнім урядом.

У власній державі грузинська нація скоро відзискала свою давню життєздатність. Грузинський уряд завзято боронив престіжу перед анґлійцями і кожної пяди грузинської землі — перед Денікіном, вірменами, турками та музулманськими ірридентистами. Грузія, положена за кавказьким хребтом і далеко від театру громадянської війни, до останніх часів незалежности не була наражена на такі поважні війни, як Україна; всетаки грузинська армія мала чимало до роботи як при обороні кордонів перед усіми тими ворогами, так і при здавлюванні повстань, викликаних большевиками емісарями. З советською Росією пробувала Грузія (таксамо, як Україна) жити у згоді: совети офіціяльно визнали Грузинську Республику 1. V. 1920 р. та заключили з нею мировий договір. Свій збройний наступ проти Грузії совети маскували нібн виступом „советського Азербейджану" (порівняй: „український" уряд у Харкові), та навіть пропонували Грузії своє „посередництво". Однак остаточно Грузія встоятися не могла: притиснена до моря армія капітулювала, а уряд відплив на чужину.

Завдяки добре поставленій дипльоматичній та пропаґандивній праці і звязкам зі соціялістичними діячами, що після світової війни були дійшли в Европі до впливу, найвища рада Антанти визнала була грузинську незалежність. Франція визнавала грузинський уряд довгі часи, коли він був уже на еміґрації, до останнього франко-советського ближення.

Грузинська нація зареаґувала на другий большевицький російський наїзд так, як і на перший, царський, а саме: довгим рядом повстань, з яких найбільше вибухло 1924 року. На жаль, большевики залишилися панами ситуації і морем крови пімстили визвольні зусилля грузинів.

Сумний досвід воєнних та повоєнних років виявив, що Грузія надто мала, щоби власними силами оборонитися проти московського імперіялізму. Та обставина, подібно, як і сильний ґеоґрафічно-господарський звязок між усіми закавказькими країнами, зродили ідею обєднання кавказьких народів. В вогні розпучливих повстань затратилися національні антаґонізми, і всі кавказці одною лавою ідуть тепер проти большевиків. Також політичні веріхвки грузинської, азербейджанської та північно-кавказької еміґрації заключили недавно пакт, на основі якого вони рішили піддати спільному проводові свої визвольні змагання і після перемоги получити три держави в одну кавказьку конфедерацію.

Подібна доля, подібні цілі та спільний ворог витворили традиційну українсько-грузинську приязнь, яку можна з вдоволенням добачувати в усіх важніших еміґраційних осередках. — („Діло").

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

(123)

Уста большевика щільно, смішливо стулені. Мовчить. Володько не питає також. Ідуть поволі, ступ за ступом на схід. Ніч там. І хмари туди женуться. От туди, у ту щілину між небом і землею затискаються. А небо тяжече і, коли би не вітер, рухнуло би і завалилося би отак просто на все. Грохонуло би і вкрило би горами поля, і були би скрізь як глянеш, гори одні. Краще хай провалиться, щоби море стало з хвилями. Щоби буревій, щоб рокіт хвиль і вітру отак вдарив і відбився, вдарив і знов відбився. І так от щоби билось усе навкруги, повне бурливого життя, повне сатанської борні. А ми, щоб отак на кораблях, всі як один. Очі струнко вперед, брови напято стягнуті, а груди проти всіх хвиль, проти всіх буревіїв.

Ні. От в очах тягнеться низка возів з потрощеними, хто зна чиїми, синами, що стягалися сюди зо всіх степів, зо всіх пралісів. Напняте небо і поля, поля — ген аж туди десь поля.

Вітраки під Рохмановом стоять. Розставили свої довгі рукави і борються з напором вітру. Містечко Шумське втикане жаріючими світляками. Широкий став прибиває під греблю хвилю за хвилею, а взад і вперед через міст обози. Туди йдуть, назад їдуть. Драбиняки, тачанки. Коники витягають шиї, дядьки байдуже пливуть, все одно, в яку сторону. Хай котить хвиля чи взад, чи вперед. Вечір, мов чорний кіт. Поволі, крадькома крадеться, замотуючи вози, коні, тачанки таємничою оманою. Руїни млина Райха, дебелі мури, за котрими засідали з кулеметами повстанці і строчили отуди по той бік стависка в очерети. Отам тарахнула на лід німецька бомба, від котрої вмерли з переляку кілька жидків. По греблі маширували „гелерчики" в синіх роґатівках і награвали французькі марші. Після їх скількиж впали до бруку, прошиті наскрізь кулями. Боже, скільки гармідеру було! Горіли села і трупи сипались, мов спілі трушки. Земле моя! Країно моя!

А обоз усе сунеться греблею. Ось перші хати. Вікна заставлені ставнями. Блідо жаріють електричні грушки. Вітер зо ставу розгонно вдаряє в телеґрафічні дроти і вони дзичать тривожно. Кілька — раз, два, три, самоходи ллють сяйво своїх рефлекторів, а на них стрижені, в кепках жінки з санітарними опасками на рукавах.

— Стой! Куда прьош?
— Разійдііісь!

Дебелі, цибаті коні, мов вуглевочорні примари цокотять об камінь і крешуть іскри. Вони проносяться як вітер і зникають. Ніч живе, ніч страшна, неповторна. Мов глибина морська, таїть у собі життя, смерть і буревій. Ці неймовірні люди народжені ще вчора, сьогодні пишуть хаос своєрідного, перекрученого Апокаліпсу. Сюди люди, туди люди. Одні до других лицем, грудьми. Дороги нема. От упав хтось і по ньому проїхала тачанка, бо був слабий. Отам на полях фронт. Там сто пятьдесять тисяч. Дві тисячі ранених, тисяча трупів. До чорта співчуття!

Але Володькові все таки пощастило вирватися з того рейваху. Дістав посвідку, що їздив три тижні, відкинув задок воза в рів, — вйо! — і поїхав.

За Рохмановом порожньо. Вітер назустріч і ніч, мов антрацит. Коні намацують копитами шлях, що ліг тут взад і вперед. Пройшло ним людей, заплющ тільки очі і дивись: всі народи, всі мови, всі барви. Ишли, минали, падали там далі від куль, знов ішли, втомилися і спалахнули гнівом. І от горядь... Всі горять. І нема кінця. Мов навмисне вітер дме і земля, оця українська смоляна земля, дихає на всіх пяним жаром приваби. Ах, як знайти слова, щоб розповісти і щоб знали всі про дні та ночі, коли люди, коні й тачанки йшли отак через поля, мов збиточні діти, а вміралн на городах, там, де ростуть гарбузи та цвітуть безсмертники.

Під Жолобками знов обоз. Знов дядьки та коні. Вершники подібні до привидів. Під горбком стовковисько. Кілька підвід зїхалося в купу. Зпереду серед дороги лежить коняка. Вона ще жива, але йти далі під гору не в стані. Сили її вичерпані. Вона дійшла до тої границі, за яку вже не зважилася переступити. На неї накинулися з нагаями і, як звичайно в таких випадках, били. Але коняка не встала.

Знизу надїхали тягарові самоходи. Пружне світло їх рефлекторів освітило большевиків, дядьків, вози і коняку. — Добей і канец! — гукає хтось. Один виймає револьвер. По дорозі ворушаться, але до її решток вчіпилося кількох і стягнули в рів.

— Аааа, вот прекрасна! Стой! Паварачівай! Паєдеш с намі!...

— Дарооґу, трам-та-ра-рам! — ревуть шофери.

Володько бачить, що невивертне. Коло воза зправа й зліва освічені обдертуси з рушницями цівками вниз на животі. Він проситься, що зїде ось туди вниз і обернеться. Протискаться повз вози, повз самоходи. Коли минув, відразу погруз у темноту. Дорога вниз порожня. Пустив віжки, віз попхнув коні і вони поперли вниз, в глибину, в чорну ніч.

Гналися довго й шалено. Земля все опадала і спини коней втікали від зору і не могли втекти. Парк Калиновського вперто змагається з вітром, осокори, мов скелі гір, перевертаються, хиляться, зникають за плечима. За ним шумлять ялиці, клени пускають лист за листом, що летять по вітрі, мов телеґрами. Дошки мостику затарабанили під колесами, підкинули сердито воза і лишились.

Вже на другому боці долини, на горі, коло церкви коні перестали слухати батога. Але далі нема й чого гнатися. За плечима тихо. Село також мовчить. Кожна хата принишкла, причаїлася в темноті ночі, приплющила вікна, замкнулась заверткою і хай там потопа. Лиш собаки живуть. Вони чують великий ворохобний світ. Нема іншої ради, як брехати. І вони брешуть — завзято, безупивно.

Дома розпряг коняки, витер перевеслом змилені їх стегна і накрив дергами. Приходить батько. — Таки приїхав? — питає. Голос його змінився. Тихий голос, не Матвіїв. Володько швидко оповідає й спльовує. Після йде до хати, пе кварту молока. Мідяне світло лазить по його загорілому чолі, але нічого не помітно з того, що перед годиною переживав. Матвій мовчить. Настя готовить на завтра торбу, бож „він" все таки піде. — Не спиниш його. Ой, людоньки мої, по батькові, геть рихтик по ньому, пішов. Задумав і, хай тут гори вернуть, хай валиться земля... Пішов і вже. Рід такий, бачте...

Обличчя Насті таке, як і завжди, що до нього хочеться побожно молитись. На ньому та вічна тепла скорбота матері, в очах той тихий смуток і ті завжди готові сльозини. Ах, краще вже мовчи, кажуть ті очі. Породила їх, а тепер сто крат дужчі за неї і біжать — куля не куля — не зупиниш. Лиш любов тобі, мати. Лиш ночі довгі і молитва. Хай Бог хоронить їх там десь у широкому світі, на чистому полі, в далекій дорозі, під вітрами, під дощами, лицем в лице з небезпекрю.

Володько добре знає матір і знає її думки. Вониж бо виписані на її чолі, очах, устах. Але він не встане, не візьме за сухенькі плечі і не вимовить: мамо моя!

(Дальше буде).

— Маю дома кілька гарних старих образів.

— З яких часів?

— З часів, як я ще мав гроші.

Добре серце.

— Чому ти сказав цьому панові, що до стації всього тільки чверть години дороги? Таж знаєш добре, що є принайменше пів години!

— Так, це правда! Та бачиш, той пан був такий симпатичний . . . Крім того виглядав мені на змученого. Словом: було мені його жаль!

Добрий чоловік.

Жінка: Га, знаєш, того вже занадто, тепер уже в білий день вертаєшся пяний до дому!

Чоловік: Бо бачиш, серденько, йшло мені про те, що ти в ночі моглаб занадто перелякатися.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НЕПРИСТОЙНА ПОВІСТЬ.

У йорквилськім суді в Ню Йорку велася оноді досить рідка розправа, бо йшло тут про неморальність книжки.

Книжку написав американський письменник Джеймс Т. Фарел, а представляє вона життя в американському місті. Деякі особи в книжці вживають слів, які Товариство для Здушення Пороку вважає грубими, сороміцькими й неморальними, й тому воно подало автора в суд, щоби добитися від суду заборони продажу цеї повісти.

У своїх зізнаннях, зложених на суді, автор заняв зовсім інакше становище. Він говорив, що він старався віддати життя так, як воно є, а що деякі люди в книжці вживають слів, які позовники вважають неморальними, через це книжка не стала ще неморальною. На цьому самому становищі станули три автори, покликані за свідків пізваним.

У ЧОМУ НЕМОРАЛЬНІСТЬ?

Суддя справи не вирішив, бо він ще книжки не скінчив. Він сподівається скінчити її читання та видати присуд до 11 лютого.

Тимчасом власне про таку справу говорила відома американська авторка Перл Бок, що написала між іншими повість „Добра земля", що недавно була перероблена на фільму. Говорячи на річній конференції Краєвої Ради Перегляду Фільм, що відбулася в Готелю Пенсилвенія в Ню Йорку, Перл Бок розбирала питання, що саме становить неморальність у фільмах. З огляду на те, що в її книжках особи не вживають таких слів, яких уживають особи в повісті Джеймса Т. Фарела, міг би дехто сподіватися, що вона назве неморальними такі книжки й фільми, в котрих особи вживають грубих чи сороміцьких слів. Тимчасом Перл Бок сказала, що на її думку справді неморальною рисою книжки й фільми є фальшивий погляд на життя.

Отже на думку цеї звісної авторки неморальним є той твір штуки, що дає глядачам неправдивий світогляд.

ЧОМУ БРЕХНЯ НЕМОРАЛЬНА.

Погляд письменниці Перл Бок міг би видатися натягненим або зовсім позбавленим основи.

Що брехня не зовсім добра річ, звісно, але щоби для доброї слави не можна брехнути, як це скаже дехто за Возним у Котляревського драмі „Наталка Полтавка"?

Перл Бок каже, що фальшуванян життя фільмами дуже важливе й підсуває думку, що зріст числа самогубств і нервовости стоїть у якомусь звязку зо злими фільмовими продукціями. Вона признає, що ця справа ще як слід непрослідження, одначе її бистрість у спостеріганню життя повинна би людей заставити хочби призадуматися над її думкою.

ЩО ЦЕ ТАКЕ ЗЛА ФІЛЬМА.

Могло би здаватися, що Перл Бок уже дуже багато сказала, одначе коли приглянутися ближче, її слова ще сильно неповні. Передівсім, що це значить „зла фільма"? Такі оцінки, як „добрий" або „злий" на перший погляд виглядають дуже вимовними, але як їм ближче приглянутися, вони властиво говорять дуже мало.

Тому й Перл Бок далі пояснює, що вона вважає злою фільмою. Вона вичисляє передівсім такі фільми, що заслугують на імя „спектакюлер". Це є фільми, що дивляться передівсім за те, щоби подати видовище. Такими фільмами є фільми з деяких історичних подій, як, наприклад, вибух вулькану, велика битва, страшна катастрофа. Вона осуджує далі фільми штучно повабні. Такими треба назвати штуку, в котрій співак, замісць заманювання співом, заманює глядача своїм гарним одінням, що не має нічого спільного з життям. Уський фальш вона вважає злом.

ЗВІДКИ БЕРУТЬСЯ ЗЛІ ФІЛЬМИ.

Розглянувши так цікаві питання, які наслідки мають злі фільми, та що це таке злі фільми, Перл Бок порушує ще одно питання: від чого беруться злі фільми?

Вона чує часто голоси фільмових директорів, що, мовляв, публика хоче злих фільм. Мовляв, маси глядачів такі вироблені, що вони воліють злу штуку ніж добру, себто вони не будуть цікавитися доброю штукою, що маси воліють дрантя, яке їх деморалізує, яке їх заганяє в уські моральні недуги, яке їх доводить навіть до нервових хороб і самогубства. Директори буцімто, знають це з зовсім певного довсіду, бо кілька разів зроблено добру фільму, вона не оплатилась; а кілька разів зроблено злу фільму, яка повабить людей на велике видовище, на фальшиву зверхню обману, стільки разів фільма приносила підприємцям великі зиски. З таких слів директорів виходило би, що за кепські фільми вину несуть невироблені маси. Директори мають погорду до цих мас. Директори знають, що маси не мають ніякого смаку до гарних річей, але директори мусять давати фільми, які роблять гроші, і тому директори роблять такі фільми. Виходило би, що на думку фільмових директорів маси це щось, гейби свиня: чи свиня розуміється на перці?

Перл Бок не перечить цього погляду фільмових директорів, але й не приймає його. Всетаки вона кидає визов фільмовим директорам: справа ще не прослиджена настільки, щоби можна про неї зовсім певно говорити. Як добрі фільми не оплачуються, то ще з того не виходить, що вони ніколи не будуть поплачуватися. Коли фільмові підприємці бояться викидати великі гроші на добрі фільми, то чому не ризикувати менші капітали, але всетаки далі пробувати ставити добрі штуки?

— Знаєш, я маю якесь щастя до цифри „11". Я народився 11 червня в 11 годині в ночі. Мешкаю в домі під числом 11. Виходжу 11 листопаду в 11 годині на місто та купую газету. На 11 сторінці читаю оголошення про кінскі перегони та довідуюся, що нині бере участь у перегонах кінь, який зветься „Одинадцятий". Що ти зробив би на мому місці? Самособою, я їду на перегоновий майдан і ставляю на того коня . . .

— І щож?

— Щож? І мій кінь прибіг до мети одинацятий!

— Що ти купила чоловікові на ялинку?

— О! стільки, що вистане йому на кілька разів.

— Щож це таке?

— Два ковнірці.

Кельвін Ліндеман.

ЕСПАНСЬКА ПРИГОДА

Вона трапилась мені в одному з тих прегарних еспанських поїздів, що кидаються більш на якусь ідилію, ніж на засіб залізничої пучби. Я сидів саме в одному вагоні, де крім мене було небагато людей. Всього декілька селянок з їх великими кошиками на руці, і якийсь молодий симпатичний чоловік, що відповідно до свойого вигляду міг бути ареновим борцем, або принайменше торговцем вином. А саме напроти мене сидів еспанець такого типу, як ті, що їх бачиться в американських звукових фільмах: з чорними, горіючими очима та з вірлиним носом. Він мав на собі ясної краски піджак, сорочку з виложеним ковнірцем, а лице його зраджувало, як я вже зазначив, на перший погляд еспанця, причім ще одна подробиця вказувала недвозначно на його приналежність до еспанської країни, а саме прегарне покривало, що його він собі розстелив на колінах. Це було покривало з тонкої матерії, прикрашеної взорами на лад тигрових пружок. Покривала того роду бачив я зрештою в Еспанії частенько, і вже нераз розмахувався купити собі одно на память, питаючись за цим у відповідних склепах. Але тут я мав нагоду набути англійські, німецькі, турецькі, московські, і які тільки хочете покривала, затеж еспанських з тигровими пружками не зустрічав досі ніде.

Отимто хіба не подивуєте, що в мене була велика охота спитати в того чоловіка про ті мене, де саме можнаб таке покривало, як ось його, купити. Але щож — звичай, що наладжує в Еспанії поведінку з людьми, дужеж то суворий. Там у залізниці не лицює воно ніяк починати розмови з кимось отак собі з нічого. Та на щастя вдалось мені згодом покористуватись з цього погляду пригожим випадком. Оце ось власник покривала добув незабаром з кишені велику чорну цигару і водночас почав у себе шукати за сірниками, але надаремно. Тоді я зараз послужив йому моїми, після чого він чемно підвівся на свойому місці, і елегантно, та навіть двічі, поклонився мені. — „Дуже вам дякую, сеньоре!" „А чи дозволите відчинити вікно?" — почав я враз щонайчемніше. — „Прошу, зовсім за вашим бажанням сеньоре. Як вам угодно..." Притім він знову хотів підвестися, але я вже не дозволив на те. Та мені стало ясно, що це мабуть один з тих еспанців, для яких чемність і лицарскість таксамо самозрозумілі необхідности життя, як вино й кохання.

І тут я взявся кувати залізо, поки воно гаряче. „Сеньоре — кажу я до нього — воно чудової краси оте покривало, що ви його маєте. Чи не міг би я знати, де воно куплене?"

В цей мент його погляд уп'явся в мене майже непорушно.

„Невже, сеньоре, воно й дійсно видається вам таким дуже гарним?"

Я впевнив його, що так.

„Так тоді — каже він — ви зробите мені неабияку приємність, коли зволите прийняти його від мене. Знайте ось, що є в мене гаряче бажання піднести вам його в дарунку".

І при цих словах він рухом досвідного світовця поклав мені покривало на коліна.

Я, правда, почав змагатися, але його обличчя набрало раптом суворого виразу. Він заявив мені, що не треба йому покривала ні до чого, та що, наскільки воно мені подобається, то це булаб для нього тяжка зневага, коли б я не схотів його узяти собі. А крім того я знав, що не смію йому за покривало з моєї сторони давати нічого, бо це в тій країні булоб величезним прогрішком проти обовязуючого тут доброго звичаю. Отимто й не лишилось мені покищо нічого іншого, як дарунок прийняти і покривало взяти, що я і зробив, звинувши його та поклавши коло себе. Але мій мозок уже давно не працював так жагуче, як упродовж тієї чверть години, хоч якогось путнього виходу з положення я ще завжди знайти не зміг і бачив себе примушеним дарунок того вщерть мені чужого еспанця задержати.

Та я почув себе якось ніяково.

Негайно одначе поїзд на якійсь малій стації спинився, і кілька селянок почали висідати. А мій добродій спитав:

„Це що за стація?"

„За пляном — Німез".

„Німез?!! — майже скрикнув він — Німез? Яж тут мушу висідати! Дозвольте, прохаю..."

І це був справді найвищий час, бо поїзд починав уже рушати. Мій еспанець поспішно вхопив свій капелюх, свою наґортку і—гонений мабуть шаленим поспіхом, ухопив теж оте своє, чи-там моє, покривало. В тійже хвилі я виглянув вікном, щоб поглянути за ним востаннє. І тут вам я побачив, як той чоловік, допавши одного з останніх вагонів, ускочив до поїзду знову!

З німецької мови переклав д-р Остап Грицай.

ЧОМУ ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ ЗГОДИВСЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЖІНОК?

Турецька рада міністрів розглядала проект закону, що вводить військову службу жінок.

Значіння жінки у прилюдному житті Туреччини зростало з дня на день, відколи туркиня скинула традиційну заслону з лиця. Президент Туреччини Ататюрк, як відомо, людина дуже поступова, бажає якнайскорше поставити Туреччину на рівень західних держав Европи, тому піддержував дуже всі еманципаційні змагання турецьких жінок. На европейський зразок побудував у Туреччині новочасні школи та спортові майдани для жінок, туркинь стали допускати до ріжних звань, яких досі не виконували жінки.

А всеж Ататюрк противився все досі проектові, щоб жінок уживати до військової служби, коли тільки такий проект предкладав йому котрийсь із його дорадників. Президент Туреччини все твердив, що самі жінки противляться тому, щоб жінок допускати до військової служби. Жінка як вояк — впевняв Ататюрк — не має вартости та не моглаб ніколи заступати так добре вояка-мужчину, щоб оплатилось творити жіночий баталіон і взагалі вживати жінок до військової служби.

Тому то дуже здивувалися в Туреччині на думку, що Ататюрк так зовсім змінив свій погляд у цій справі, що військову службу жінок у Туреччині мають дозволити й управильнити законом.

„Вона мене переконала".

Сензаційна ця зміна думки „некоронованого володаря" Туреччини заскочила тільки широкі верстви невтаємничених, бо в політичних колах Анкари (Ангори) знали вже від кількох місяців, що мають ухвалити закон про військову службу жінок. Знали про те, відколи Ататюрк приняв на авдієнції панну Салігу Ґекцен. Вона була півтори години в кабінеті, в якому президент держави відбуває політичні наради та вийшла з Ататюркової палати врадувана. Перші слова, що їх сказала до двох своїх приятельок, що ждали на неї перед брамою палати, були: „Вдалося!"

Саліга Ґекцен зуміла за 90 хвилин зробити те, чого не зуміть зробити ввесь турецький уряд, а саме зуміла переконати Ататюрка, що жінка також у військовій службі може рівнятися з мужчиною. А переконала вона впертого Ататюрка не фразами, а ділами.

Саліга Ґекцен це одна з тих революціонерок, що призвичаєні до того, щоб неструджено йти до мети. Коли всі прохання та меморіяли, які вносила до президента Туреччини та до міністрів у справі військової служби жінок оставались без відповіди, відважна жінка зібрала гурт дівчат і розіслала їх по краю як „пропаґандові відділи". Дівчата ті передівсім стали поширювати відповідну пропаганду по вищих школах. І вже кілька тижнів після утворення „пропаґандових відділів", одна школа у Стамбулі ухвалила сміливу постанову звернутися до Ататюрка з просьбою допустити жінок до військової служби. Небаром упав до президентового уряду справжній дощ подань і просьб у тій самій справі.

Канцелярія президента держави мусіла вкінці видати урядовий обіжник, що мав зробити кінець цьому „несмачному нетактові" турецьких еманципантокю. Сам Ататюрк зложив вкінці прилюдну заяву, в якій ще раз підкреслив виразно, що рішучо не вірить у військовий хист турецької жінки, тому теж і далі буде противитися введенню військової служби для жінок.

Перемога — завдяки одній жінці.

Саліга Ґекцен тимчасом не припинювала боротьби. Вдалося їй при помочі вищих військових достойників здобути те, що вона сама мала виконувати **„пробну службу"**. Це мало рішити про хист туркині до військової служби. Неструджена Саліга Ґекцен вибрала собі задля того летунство. За короткий час відбула летунську науку та здала іспит на пільотку. Здобула теж те, що визначили її вперше на пільотку-обсерваторку підчас маневрів, що мали відбутися в присутності впертого Ататюрка. Відважна туркиня сповнила якнайкраще своє завдання. Були навіть такі, які впевняли пізніше, що перемога одної жінки підчас маневрів була попросту захоплююча та що вона була в немалій частині заслугою Саліги Ґекцен.

А тоді Ататюрк признав себе переможеним. На другий день після тих маневрів візвав до себе на авдієнцію відважну Салігу Ґекцен. Обговорив із нею докладно справу введення військової служби для жінок, а зараз потім приказав приготовити проект закону, щоб його розглянула рада міністрів.

Спеціяльні обовязки жіночих вояків.

Самособою, що новий турецький закон постановить, що жінка надається не до кожної військової служби. Знайде вона заняття передівсім в етапній службі й при плеканні хорих, у транспортах і в розвідчій службі. У звязку з тим зорґанізують у Туреччині спеціяльні старшинські школи для жінок. У них кандидатки на воякиь приготовлятимуться до своїх будучих завдань.

Першу телеграму з бажаннями з нагоди перемоги вислала Салізі Ґекцен ця жіноча ґімназія в Стамбулі, що перша вислала була просьбу до Ататюрка. Президент сказав жартівливо про цю ґімназію, що вона стала „вогнищем" усієї тої революції. Турецькі ґазети звуть тепер Салігу Ґекцен „запальною іскрою", від якої бочка пороху стала в вогні.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

РУТЛЕНД, ВЕРМОНТ.

На народні цілі.

Гром. Й. Кінах жертвував $10 та переслав їх через Обєднання, призначуючи по $3 на Рідну Школу й „Просвіту", а по $2 на інвалідів і визвольну боротьбу.

БРІСТОЛ, КОНН.

На народні цілі.

В нашій громаді пішли за колядою І. Прухницький, І. Каламін і А. Прухницький та заколядували $22.75. Ті гроші вислано через Обєднання, призначуючи $10 на Рідну Школу, $6.75 на визвольну боротьбу і $6 на інвалідів.

Олександер Каламін.

ПІТСБУРГ, ПА.

На визвольну боротьбу й інвалідів.

На листу ОДВУ ч. 1 зібрано $10 на визвольну боротьбу, а окремо $4 на інвалідів. Збіркою занялись Анастасія Усик і М. М. На визвольну боротьбу жертвували: М. М. $2; Р. Брановський, М. Доман, М. Усик, П. Шпікула, М. Васьків, Олена Ткачук, І. Галевич і М. Шнер по $1. На інвалідів зложили: С. Кріль, А. Животко, Д. Галенда й Чемерис по $1. Разом вислано через Обєднання $14.

М. М.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ЗГОДИЛИСЬ НА ВИЗНАННЯ РЕЛІҐІЇ

Як большевики дійшли до влади, повели послідовну та жорстоку протирелігійну пропаганду. Вірні гаслу Леніна, що „релігія це опій", совєтські можновладці відкинули всяку віру та нове покоління стали виховувати в атеїзмі. Та останніми часами значно ослабла урядова протирелігійна кампанія в Совєтах, бо правлячі мужі побачили, що не здобути успіхів, яких сподівалися, та переконалися, що не можуть рахувати на щиру піддержку селян, коли їм не дозволятимуть свобідно виявляти свої релігійні почування. Про ці зміни в релігійній царині пише московський дописувач „Манчестер Гардієну" м. і. таке:

Церква зуміла так добре пристосуватися до нових обставин у боротьбі за своє існування, що протирелігійним і атеїстичним агітаторам тяжко приходиться здобувати нових прихильників. На протирелігійному конґресі у Яйославі учасники були сердиті, як довідалися, що в окрузі Рибінськ пропало 35 процентів з осінних жнив, бо селяни тамошніх колектив відсвяткували в літі 67 церковних свят. Тому постановили приготовити 550 нових агітаторів, що в тих околицях мають повести протирелігійну пропаганду.

Досі комуністи більше ощаджували музулман щодо протирелігійної пропаганди, ніж християн. В Аджаністані, на Кавказі, муляги (священики) зорганізували навчання релігії саме в ті години, коли малоб відбуватися шкільне навчання, і так вдалося їм відтягнути половину учеників державних шкодам. Вкінці держава мусіла уступити та ввести навчання релігії у школах. Щойно тоді муляги відступили від окремого навчання релігії. В державних школах тепер муляги вчать корану. Та тимчасом, як ученики скінчать годину релігії (корану), інші вчителі вчать їх, що нема Бога. Який буде наслідок того, покаже будуччина.

Протирелігійні музеї, це найбільше поширений засіб протирелігійної пропаганди. І так у Ленінграді улаштували таку виставу, присвячену Еспанії. Еспанських католиків зображують там, як оборонців февдалізму й монархії і виказують багатства єсуїтів (езуїтів). Є там образи, на яких намальовано, як священик стріляє із скоростріла. У Москві небаром мають почати будувати величезний будинок для протирелігіного музею. Оживлення протирелігійної пропаганди в Совєтах є, очевидно, реакцією на відновлення релігійної свободи. Церков останніми часами не замикали, а навіть повставали нові.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГОДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що збори відбудуться в неділю, 14. лютого, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. На тих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Також маємо інші справи до полагодження, тому кожний член повинен прийти на ті збори. — Михайло Лдбрук, предс.; Ілько Лисогір, кас.; Павло Маряк, секр.

ОРМРОД, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 124, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. лютого, в годині 7-мій ввечір, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час, щоб всі знали, що будеться вирішувати. Маємо кілька справ, які мусять бути вирішені. Буде вибір делеґата на конвенцію. Просимо довгуючих членів, щоб свій довг сплачували, ба інакше будуть наражені на суспенду. — Дмитро Бала, секр.

МІКІС РАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 1-шій пополудні, в гали У. Н. Дому. Обовязком членів є бути на тих зборах, бо буде вибір делеґатів на конвенцію У. Н. Союзу й інші важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівняти свої довги, щоб не наразитись на суспендування. — Юрій Возничак, предс.; Павло Паньчак, кас.; Василь Рудавський, секр.

ФЕНІКСВІЛ, ПА. Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 321, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 1-шій пополудні, в гали паорхіяльній. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори. На цих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Тож приходіть усі, щоб опісля не було нарікань. — Іван Садовський, предс.; Йосиф Янушевич, кас.; Федор Цюх, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 1-шій пополудні, в гали У. Н. Дому. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Довгуючих членів просимо вирівняти свій довг. Уряд на 1937 рік є такий: Григорій Кісіль, гол.; Семен Постолюк, заст.; Михайло Савчак, скарб.; Микола Ґолдер, заст.; Гр. Степацик, фін. секр.; Тимко Кальмук, рек. секр.; Семен Постолюк, Іван Семенчук і Йосиф Клипка, контр. комісія; Максим Куць, Микола Ґолдер і Дмитро Замойський та Данило Швець, почтарі; Сефан Пелих, Іван Папляк, Василь Кревнюх і Володимир Сич, надзвирателі хорих; Микола Ґолдер і Дмитро Загута, хорунжі; Григорій Кісіль і Григорій Степанек, делеґати до З. О.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. лютого, в годині 7:30 ввечір, в гали церковній. Просимо членів і членкиць прийти на збори в означений час, бо маємо багато справ до вирішення. Буде вибір комітету на баль і делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Коли вам, члени, лежить на серці добро і розвиток нашого відділу й У. Н. Союзу, то прийдіть усі на збори й то на означений час, бо збори від тепер будуть зачинатися як буде оголошено, а не годину пізніще. — Мих. Галькевич, предс.; Мартин Шиманський, кас.; Іван Глива, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 13. лютого, в салі укр. правосл. громади, 334 Іст 14-та вул. На тих зборах є обовязані бути приявними всі члени відділу та вирівняти залеглі й біжучі членські вкладки. — М. Близнак, секр.

ҐРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ. Тов. Любов, від. 143, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться 14. лютого, в Укр. Гали, зараз по Сл. Божій, в годині 12:30 пополудні. Всі члени мають бути на цих зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу, тому всі члени мають бути приявні, щоби не було потім нарікання. Хто хоче записати діти до У. Н. Союзу, або старших членів, які ще не є в Союзі, хай запише на тих зборах. — Павло Ландяк, секр.

ОЗОН ПАЗК, Н. Й. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в суботу, 13. лютого, в годині 7:30 ввечір, в гали Горож. Клюбу, 92-14 — 95-та Еве. На порядку нарад є уладження підприємства і вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Обовязком кожного члена є бути на цих зборах. — В. Костишин, предс.; В. Цісик, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2-гій пополудні, в Ліберті Галі. На зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Пригадуємо довгуючим членам, щоб довги сплачували, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, що не будуть на зборах, будуть карані. — Ілько Шегера, предс.; Дмитро Федина, кас.; Микола Лісний, секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. Повідомляємо членів Тов. Галицька Січ, від. 207, що на річних зборах 17. січня вибрано такий уряд на 1937 рік: Василь Гудима, предс.; Теодор Тимкович, заст.; Іван Сторожук, кас.; Я. Романюк, заст.; Олекса Сельський, секр.; Ст. Тилеґа, заст.; Ів. Олійник і Гр. Чаплій, контр.; Ст. Тилеґа і Ів. Сельський, хорунжі; М. Рева і Ол. Грицишин, опікуни хорих; Гр. Валько, дверник. Збори будуть відбуватися в другу неділю по першім, в церковній гали, там де завсіди. Вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу відбудеться в неділю, 14. лютого. Просимо членів війтися на ці збори. — Ол. Сельський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. лютого, в домі Укр. Громади на 23-тій і Браун ул., в гдоині 7:30 ввечір. Кожний член обовязково повинен бути на цих зборах, бо буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Річні збори вибрали такий уряд на 1937 рік: Гр. Гонта, предс.; Н. Бурак, кас.; Мих. Туркот, секр. Мих. Глиняк і Ол. Горохівський, контр. Річні збори змінили точку статуту так, що довгуючий через 2 місяці член тратить право до запомоги вразі слабости. — Гр. Гонта, предс.; Н. Бурак, кас.; Туркот, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. лютого, в годині 8-мій ввечір, в церковній гали, 227 Ґренд Еве. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важну справу до полагодження. Як вам усім відомо, що приїде відділ 360 з Ізлен на спільні збори для вибору делеґата на конвенцію, тому щоби не тримати чужих людей до пізної ночі, просимо прийти на означений час. — Іван оКроль, предс.; Стефан Музика, кас.; Н. Гузар, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 344, повідомляє місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що звичайні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 4-тій пополудні. Просимо членів прийти на час, бо маємо багато справ до полагодження. Уряд на 1937 рік вибрано той самий, що був. На цих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Напоминаємо довгуючих членів, що вони не будуть побирати запомоги вразі слабости. Тому просимо свої довги сплатити. Члени, котрі не платать до місцевої каси, мусять свої вкладки платити кожного місяця, бо за них місцева каса більше не буде закладати. Хто ще не є членом У. Н. Союзу, то просимо вписатися. Хто хоче стати членом У. Н. Союзу, ха йприйде на збори, або повідомить від. секр. — Григорій Ґеба, 504 W. 2nd St.

СТЕПЛЕТОН, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. лютого, точно в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 35 Варен ул. Обовязком членів є бути на цих зборах, бо будуть важні наради для всіх і буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости, бо по двох місяцях не плачення місячної вкладки будуть суспендовані. Просимо всіх українців, котрі ще не є членами, щоб вписали себе і свої діти до У. Н. Союзу. Суспендовані члени мають нагоду вписатися наново. Всіх радо витаємо. — Т. Соколовський, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 266, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що місячні звичайні збори відбудуться 14. лютого, в годині 10-тій рано в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження і буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Це такі справи, щоб кожний член повинен бути на зборах. — Василь Михалюк, секр.

АЛТУНА, ПА. Бр. Пр. Богородиці, від. 145, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2:30 пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде справоздання за минулий рік і вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Тому прийдіть усі і перекажіть іншим. — І. Олексин, предс.; С. Патронік, секр.; Гр. Сеньків, кас.

АЛЕНТАВН, ПА. Сестр. Преч. Діви Марії, від. 151, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членкиць, що мсіячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 803 Н. Фронт ул. Просимо всіх членкиць прийти на збори, бо буде вибір делеґатки на конвенцію У. Н. Союзу. Напоминаємо всіх довгуючих членкиць, щоби вирівняли всі свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Членкиці, котрі до цего часу іще не виміняли своїх ґрамот, просимо їх принести свої ґрамоти і виміняти до нового роду обезпечення. — Анна Пицюк, секр.; Ева Біленька, предс.; Катерина Шабат, кас.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи до полагодження і буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу, тому обовязком кожного члена і членкиці є прийти на збори. Довгуючі члени зволять прийти і вирівняти свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх членів, котрі не були приявні на річних зборах, а зокрема позамісцевих членів, що на 1937 рік зістав вибраний такий уряд: Юрій Бойко, предс.; Андрій Басараб, заст.; Андрій Бирич, фін. секр.; Микола Путас, заст.; Микита Пахолок, кас.; Йосиф Кобрин, рек. секр.; Василь Савран, тСефан Липа і Н. Путас, контр. комісія; Микола Макар і Іван Бурбела, надз. хорих. Михайло Росоловський, Гринь Баглай і Теодор Мончак, тростіон. Місячні збори будуть відбуватись, як звичайно, в перший вівторок по десятім. — Андрій Бирич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. На річних зборах Бр. св. Андрея Перв. від. 66, 29. грудня вибрано такий уряд на 1937 рік: Д. Павлик, предс.; Т. Дубас, заст.; Л. Фединяк, фін. секр.; С. Луців, заст.; Ів. Буґера, рек. секр.; В. Глют, заст.; Д. Курилик, кас.; Я. Цомпель, заст.; Ів. Чачуна і В. Дичко, контрольори; М. Біщак і Н. Виткович надз. хорих; Д. Биндас і І. Дубас, хорунжі; Ф. Стефанів і Н. Фединяк, дверники. Збори будуть відбуватися кожного місяця в першу пятницю по 10-тім під ч. 466 Іст 67-ма вул. — І. Буґера, рек. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 12. лютого, в годині 7-мій ввеічр. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. На річних зборах 12. січня вибрано такий уряд на 1937 рік: Ілько Березяк, предс.; Микола Ґрещишин, заст.; Олекса Патер, кас.; Теодор Хай, заст.; Михайло Куба, секр.; Григорій Березяк, заст.; Ігнатій Климишин, Семен Дернач, Яків Грабар, контр. комісія; Дмитро Ількович, дверник. На цих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Місячні збори будуть відбуватися все по 10-тім кождого місяця. — Мих. Куба, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. оТв. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2-гій пополудні, в православній гали на Нюпорт Евені. Просимо усіх членів прийти на ці збори, бо буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Також просимо, щоби ті члени, котрі довше довгують, як статут приписує, щоби бодай місячне платили і більше довгу не затягали. Інакше можуть бути наражені на суспендування. — В. Шишка, голова; Л. Демчук, писар; А. Бодник, касіяр.

МІКІСПОРТ, ПА. оТв. Запорозька Січ, від. 132, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 12-тій вполудні, в гали церковній. Пригадуємо всім довгуючим членам, щоби прийшли на збори і вирівняли свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. На тих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. — Гр. Коніцький, предс.; Д. Сова, секр.; В. Кочкодан, кас.; Мих. Усик, рек. секр.

КОВТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх Союзових членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження і буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. На річних зборах вибрано той самий уряд. Не приявний на цих зборах член буде караний згідно зо статутом. — Мих. Пик, предс.; Мих. Кобилянський, кас.; Панько Турчин, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 152, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в середу 10-го лютого, в годині 8-мій ввечір. Кожний член повинен бути приявний, бо буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглости. — О. Присяжний, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. Николая, від. 167, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу, як також справа будинку, за котрий відділовий уряд вже заплатив. — Н. Біленький, предс.; Д. Медецький, кас.; Н. Кульматицький, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2-гій пополудні, в домі Тов. Укр.-Амер. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Обовязком кожного члена є прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення і вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Коли хто з членів має нового члена до Союзу, то просимо привести на збори, або зголоситися до котрогось з урядників. — В. Стриковський, предс.; О. Гарасим, кас.; Т. Малик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 14. лютого, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Всі члени обовязково мають бути на тих зборах, бо буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Початок точно в годині 1-шій пополудні. — С. Гвіздь, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 4-тій пополудні, у власній гали на Кінґс Гайвей Вест. Потреба вимагає, щоб всі члени явились на ці збори, бо є важні справи до полагодження і буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Не приявний член може наразитись на непотрібні неприємности згідно з ухвалою з 1933 року. — Юрко Голов, предс.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Конечністю є, щоб всі члени були приявні на цих зборах, бо є важні справи до полагодження, як також вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. — Я. Лежняк, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 В. Лакавана Еве. Приявність всіх членів обовязкова, бо буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. Довгуючі щоб постарались вирівняти свої залеглости. — О. Запоточний, предс.; С. Петрашук, кас.; Р. Рубльовський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, зараз по Сл. Божій, в школі парохіяльній при Вест 7-мій вул. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. На цих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. — І. Третяк, предс.; І. Жолончук, кас.; Н. Страп, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гали на Норт Гудман. Просимо членів прийти на ті збори і означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє всіх членів, що збори, котрі мали вдбiутися 7-го лютого, не відбулися з браку місця в У. Н. Домі. Тому збори відбудуться в неділю, 1. лютого, в годині 2-гій пополудні. — П. Гливяк, предс.; І. Михальцевич, кас.; П. Огар, секр.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(111)

Переходячи з поспіхом через кімнату, Тарзан вернувся на хвилю до місця, де стояв Собіто, і зробив рух, який коштував цього старого дурисвіта життя: він наскочив на Собіта ніби з наміром завдати йому удар. Собіто відскочив назад і якраз попав у лапи голодного і розюшеного леопарда, що рвався на ланцюху. Зі страшним гарчінням він моментально розірвав Собіта на кавалки.

В той спосіб сконав Собіто. Але тим своїм рухом Тарзан не тільки помстив злочинного чарівника. Ця подія відвернула також увагу дикунів від того, що він сам робив. Дикуни на вид цеї події стояли мов ошоломлені. Факт, що їх божок леопард розірвав Собіта, означав, що леопард є на стороні Тарзана. Так, Тарзан справді є могутнім духом, думали вони собі.

Коли Тарзан і Олд Таймер з поспіхом виходили з замку, мала Нкіма зіскочила звідкись на рамя Тарзанові. Вона була захоплена Тарзаном. Вона почала його вихвалювати: „Добре, добре, Тарзане! Ти добре поступив. На твойому місці я також поступилаб. Ми, Тарзане, є великі борці". Але Тарзан, очевидно, на це не звертав ніякої уваги.

Перед ним були ще тяжкі завдання. Коли вони опинилися на веранді, він запитавсь Олд Таймера: „Де є біла дівчина?" „Боболо, ватажок дикунів, схопив її", відповів він. „Мушу її знайти", продовжав він далі. „Коли не знайду її, то сам волю теж сконати". Тарзан потряс головою: „Нетрі дуже великі. Є тисячі місць, де можна її заховати".